



Vrije School
Peelland



Vrije School Peelland

U hebt dit e-book ontvangen, omdat u geïnteresseerd bent in de Vrije School Peelland.

Bijvoorbeeld omdat u vader, moeder of verzorger bent van een kleuter die op het punt staat naar de basisschool te gaan.

Misschien bent u opa of oma, tante of oom en bent u benieuwd naar scholen in uw regio.

Of u heeft een baby in de wieg liggen en u kunt niet wachten om een fijne school te vinden voor uw kind.

Wij willen u graag alles over onze school vertellen, zodat u een goede keuze kunt maken.

Maar ook omdat we trots zijn op ons onderwijs. Op de kinderen die we mogen helpen opgroeien. En op onze leerkrachten, die hier dagelijks met hart en ziel mee bezig zijn.

Het is natuurlijk een optie om u kort, bondig en puntsgewijs inzicht te geven in ons onderwijs. Maar dat doen wij niet. We willen niet een béétje vertellen, we willen graag heel véél vertellen.

We willen niet dat u na lezing *enig* idee heeft van ons onderwijs, we willen dat u *heel veel* weet, van wát we doen en waaróm we dat doen.

Daarom dit lijvige e-book.

Hierin laten we onszelf zien. En we vertellen over de ideeën die ons onderwijs vormen. Want wij zijn in veel opzichten een beetje anders dan de meeste scholen.

Wij hebben een duidelijke visie op de ontwikkeling van kinderen. En ons onderwijs vloeit daaruit voort. We vertellen u er straks meer over.

Onze belangrijkste taak als juffen en meesters is bij kinderen het enthousiasme om te leren aan te wakkeren. Kinderen willen van nature leren, wij moeten zorgen dat ze dit niet kwijtraken.

De manier waarop we dit doen, verandert steeds. Omdat onze kinderen, en de wereld waarin ze leven, steeds veranderen.

Het verhaal van de Vrije School is daarom nooit af. We bestaan nu 100 jaar en al die tijd ontwikkelt ons onderwijs zich. Om aan te blijven sluiten bij de ontwikkelingen in de samenleving en bij de nieuwe generaties kinderen.

Misschien denkt u nu: "Dit type teksten had ik wel verwacht van de Vrije School: ietwat filosofisch, tamelijk vaag en weinig concreet". En dat klopt ook wel een beetje; wij zijn beschouwend ingesteld. We mogen graag nadenken over ons onderwijs, en reflecteren op de ontwikkelingen van de kinderen van onze school.

We zien dit zelfs als een opdracht: blijven nadenken, met elkaar in gesprek zijn, openstaan voor de kinderen, voor ontwikkelingen in de samenleving, en blijven anticiperen op een veranderende wereld.

Uiteraard doen we dit ook graag samen met de ouders. En misschien, straks met u. Maar vrees niet: dit e-book wordt concreet. We gaan vertellen wat onze kleuters bij ons doen. Hoe we ze laten bewegen, hun motoriek ontwikkelen, hoe ze spelen, welke verhalen ze horen en hoe we ze voorbereiden op het leren rekenen en schrijven.

En u krijgt een beeld van de wereld waarin ze bij ons opgroeien.

De meeste teksten hebben als doel om vragen weg te nemen. Dat gaan we in dit e-book dan ook zeker doen. Maar we hopen dat er ook vragen voor terugkomen. Dat we uw nieuwsgierigheid wekken.

En dat we later - hopelijk tijdens een bezoek aan onze school - al uw vragen kunnen beantwoorden.

Want onze deur staat altijd voor u open!



Kleuters leven in een droomwereld – en die wereld is goed

Wanneer ouders voor het eerst op onze school rondlopen, valt ze vaak op hoeveel kabouters ze in de kleuterklassen tegenkomen. Ze staan op een kast, naast een plant. Ze zitten samen aan een tafeltje, in een houten poppenkasteel. Of ze liggen in een bedje in de poppenhoek.

Je ziet ze zelden op de grond liggen. De kleuters hebben ze dan al opgeraapt. Want voor hen leven de kabouters.

Wat ouders ook direct opvalt, zijn de kleuren. Vaak een hele regenboog, in zachte, warme tinten. In de tekeningen en schilderijen die kinderen maken, maar ook in een breiwerkje en een tapijt. Het zijn de kleuren die een beetje horen bij de Vrije School. Al zijn alle kleuren hier welkom.

We halen ook graag de natuur het lokaal in. Kransen van lentebloemen. Een mooie herfstschaal met takjes, blaadjes en eikels, door de kleuters verzameld tijdens de wekelijkse wandeling.



Wij hebben altijd wel een goede reden om met de kinderen in de natuur op ontdekkingstocht te gaan. Zoals we ook altijd een goede reden hebben om een feest te vieren.

Soms zijn dit de traditionele feesten die op alle scholen worden gevierd, bijvoorbeeld Sinterklaas en Kerstmis.

Maar ook vieren wij feesten die niet bij iedereen bekend zijn, zoals Sint-Maarten en Michaël. Deze jaarfeesten zijn verbonden met de natuur en de seizoenen.

Wat in onze school ook opvalt, is het hout, de wol en andere natuurlijke materialen. U weet het inmiddels wel: wij halen de natuur graag ons klaslokaal in.

We vinden plastic niet slecht. Er is bij ons niks verboden. We vinden speelgoed van hout gewoon leuker en mooier. Natuurlijke materialen liggen veel prettiger in de hand. Het formaat en het gewicht kloppen met elkaar – het zijn geen holle, gladde voorwerpen.

Kleuters bewegen; bijna altijd...

Ouders staan soms versteld, als ze zien hoe we onze kleuterklassen kunnen verbouwen. Houten klimrekken komen tevoorschijn en kinderen bouwen met planken een loopbrug. Ze gebruiken doeken om er een hut van te maken.

Alles wordt bij ons van stal gehaald om te kunnen klimmen, klauteren, rennen, bouwen en weer afbreken. En aan het eind van de speeltijd ruimen we het samen weer op.

Dit vinden wij dan ook het allerbelangrijkste voor kleuters: bewegen!

Ze bewegen als ze hun boterham opeten. Ze bewegen als ze zitten. Ze bewegen als ze kletsen. Ze bewegen als ze een tekening maken.

Wij geloven dat dit de essentie is van een kleuter: leren door te bewegen.



Daarom bewegen wij ook als we met de kleuters leren tellen. We klappen, zetten stappen of we springen. Het begrip “getal” wordt dan fysiek; een beweging. Dat maakt het voor een kind leuk en zo pikken ze het sneller op.

Dit bewegen blijven we ook in de hogere klassen doen.

Kinderen leren leuker en beter wanneer ze erbij bewegen. Ze leren dan niet alleen met hun hoofd, maar met hun hele lichaam.

Als je een kleuter opsluit achter zijn tafeltje waar het stil moet blijven zitten, dan zal het veel minder opnemen. De aandacht verslapt, de interesse verdwijnt.

Dus: hup, in de benen en bewegen!

Gewoontes geven veiligheid

In de dag van onze kleuters zitten heel veel gewoontes, routines. Als de ochtend begint, zingen we eerst dat ene lied – elke ochtend weer.

Daarna geven we elkaar een hand: goedemorgen allemaal! En we gaan pas ons bewegingsspel doen als we geteld hebben hoeveel kinderen er vandaag in onze klas zijn.

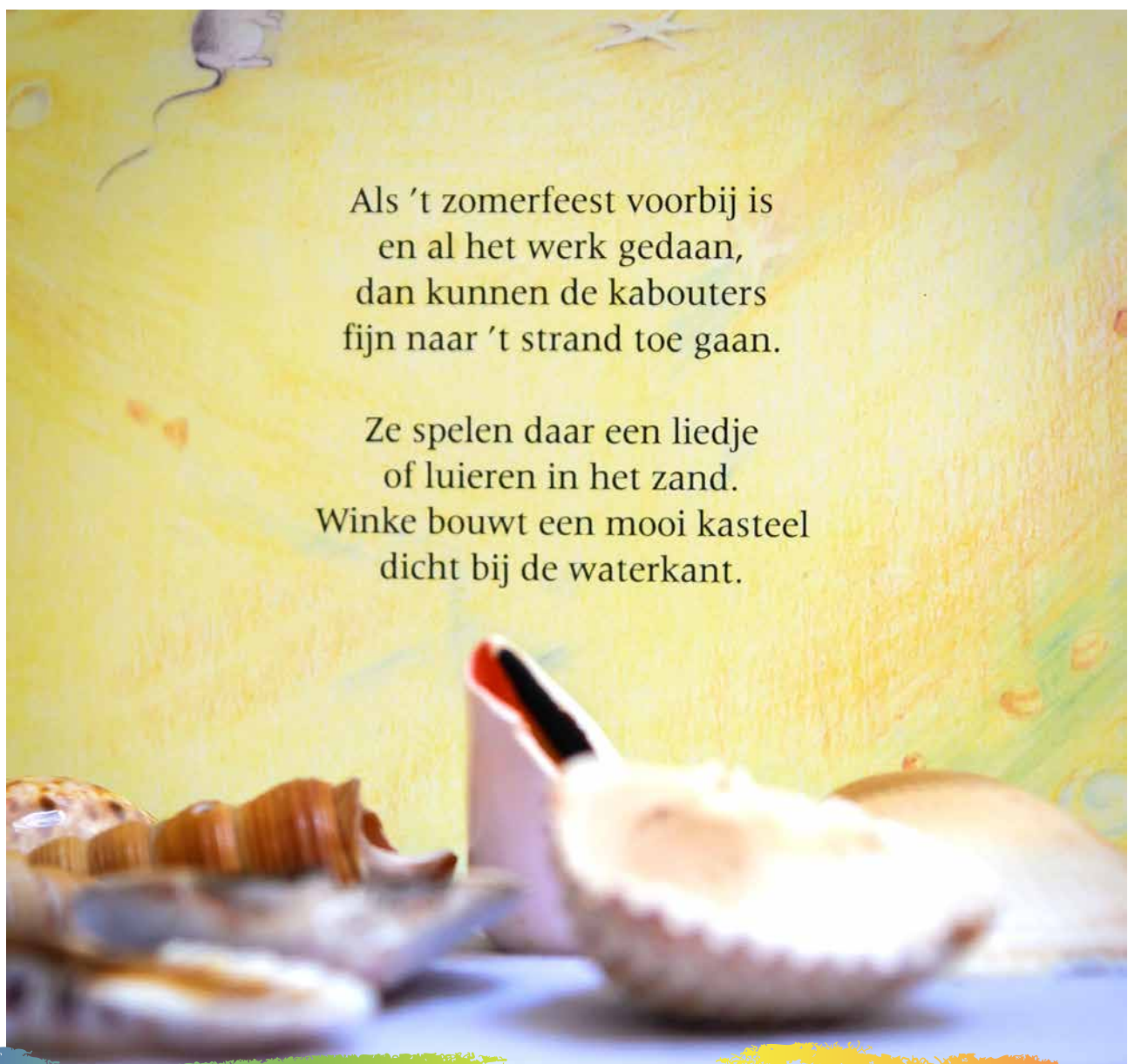
En dat mag de juf niet anders doen, want kinderen hechten aan deze gewoontes. Het geeft ze veiligheid.

Nabootsing: goed voorbeeld doet goed volgen

De juffen in de kleuterklas doen ook veel voor. Bijvoorbeeld: zo trekken wij de jassen aan; zo helpen wij een nieuw kind dat net vier jaar is en waarvoor alles in de klas nog nieuw is.

Kleuters bootsen na wat de juf of meester voordoet. Zo leren wij door de nabootsing ook de gewoontes aan.

Door na te bootsen maken jonge kinderen zich de wereld eigen.



Een vast ritme – de dag ontrolt zich vanzelf

Een dag in de kleuterklas verloopt volgens een vast ritme, waarbij vrij bewegen en rust steeds worden afgewisseld.

Na het vrije spelen en opruimen komt de rust van de kring, waar we vooral onze vingers lekker laten bewegen. Dat vinden kleuters heerlijk om te doen en tegelijkertijd is het heel belangrijk als je later in groep 3 wilt leren schrijven!

Na de rust van samen aan een gedekte tafel onze boterhammen eten, is het weer tijd voor beweging tijdens het vrije buitenspel, met volop rennen, klimmen, schommelen en in de zandbak spelen.



Ook de week heeft een ritme: elke dag heeft een eigen activiteit, die wekelijks herhaald wordt.

Zo wordt op 'broodbakdag' elke week brood gebakken. Niet alleen omdat het lekker is en leuk om te kneden. Het prikkelt de zintuigen door de veranderende geur, smaak, temperatuur. En ook voor de handen is het een rijke tastervaring: het meel en het water mengen tot er steeds meer een samenhangend deeg ontstaat.

Kneden, bewegen, vormen van het deeg maken.

Maar ook het ervaren van het ambacht van het broodbakken: zo wordt ons brood gemaakt.



We vertellen verhalen – en dat doen we tot de laatste schooldag...

Onze juffen en meesters vertellen verhalen. Allemaal, bijna elke dag. We beginnen de dag met liedjes, gedichtjes en sprookjes. Dat doen we zo in de groepen 1, 2 en 3.

Kinderen vinden sprookjes prachtig. Ze herkennen zich in deze bijzondere wereld, waarin dieren en mensen met elkaar kunnen praten. In hún wereld kan dat namelijk ook.

In sprookjes van over de hele wereld, kom je dezelfde beelden tegen. In Afrika gaat het over de olifant en de aap, wij hebben het over de vos en de haas. Maar de beelden zijn hetzelfde. Prinsessen blijven prinsessen en de koning regeert over het land.

Kinderen begrijpen de sprookjes direct, ze leven in de taal van deze beelden. Volwassenen moeten nadenken wat ermee bedoeld wordt.

In de kleuterklassen is dit de wereld die we voor kinderen scheppen. Ze spelen, klauteren, horen sprookjes, zingen liedjes, krijgen een knuffel en worden begrepen.

De belevingswereld waarin onze kleuters leven is nog helemaal goed.

Je kunt zeggen: past dat wel bij deze tijd, de wereld is toch niet alleen maar goed?

Dat klopt. Maar voor kinderen wel. Dit is de wereld die we onze kleuters gunnen en die een basis legt voor het vertrouwen in een goede wereld. Goed, lief en vredig.

Ze hebben nog tijd genoeg om de grote wereld van de volwassenen te leren kennen.



Groep 3 – Samen de wereld ontdekken en die wereld is mooi!

De overgang van groep 2 naar 3 is een belangrijke. Dan bespreken we met een team van leraren en met de ouders heel zorgvuldig of we denken dat een kind klaar is voor deze overgang.

De vraag is: is een kind lichamelijk, sociaal-emotioneel en intellectueel klaar voor deze stap?

We leggen graag nog wat beter uit hoe wij hiernaar kijken...



De ontwikkeling van een kind

Als een kind wordt geboren, heeft het een “fysieke” oorsprong: zijn ouders, de plek op aarde met zijn cultuur. Het fysieke lichaam komt hier vandaan.

In dat lichaam komt een individu, een “ik”, of anders gezegd: een geest. Wij denken dat het individu of het “ik” in een mens ergens anders vandaan komt: uit de geestelijke wereld. We kennen dit van veel religies en filosofische stromingen.

Wij vinden overigens helemaal niet dat u dit ook moet vinden – wij vinden dat iedereen prima in staat is zelf na te denken over het leven. Wij hebben respect voor elke overtuiging.

Bij de geboorte ligt er een piepklein mens voor je, dat zelf nog niets kan en volledig is overgeleverd aan de zorg van de ouders.

Om het kind heen staan liefdevolle mensen die het omhullen. Zij verzorgen en verwarmen. Ze ontdekken wat het kind prettig vindt. Ze leren het kind heel langzaam steeds een beetje beter kennen – een fascinerende ontdekkingstocht.

De eerste zeven jaar van het leven staan in het teken van het verbinden van het “ik” van het kind met het lichaam. Dit duurt natuurlijk niet exact zeven jaar - elk kind is anders. Het blijkt gemiddeld ongeveer zeven jaar te zijn.

Het kind gaat voor het eerst zijn lichaam gebruiken...

In het eerste levensjaar moet de geest het lichaam gaan leren besturen. Dat begint met spartelen, draaien, friemelen, tasten en pakken.

Stukje bij beetje krijgt het kind vat op het lichaam.

Je ziet ook dat een kind al weet waar het naartoe wil: omhoog. Om rond te kijken en de wereld te kunnen zien. Dat kan nog niet, maar het probeert het wel door het bovenlichaam op te richten.

Deze eerste jaren zijn een aaneenschakeling van heel belangrijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld het moment dat een kind zich voor het eerst omdraait. Dat het iets kan pakken. Dat het zich gaat voortbewegen. Dat het opstaat, door zich op te trekken.

U kunt dit als ouder met uw kind oefenen tot u een ons weegt. Maar ze staan pas op, als ze dat zelf willen. Als ze er zelf aan toe zijn.

Daarna gaan ze lopen, en ze wandelen de nieuwe, grote wereld in.

Onze juffen en meesters helpen kinderen om de verbinding tussen lichaam en geest optimaal te maken. Bij de kleuters doen we dit door zo veel mogelijk te bewegen: we laten ze spelen, klimmen, klauteren en springen. Maar ook oefenen we dagelijks de fijne motoriek.

Wij willen kinderen van vijf nog niet intellectueel aanspreken. Ze hoeven nog niet te leren rekenen. Ook al ben je in het spel onbewust al bezig met ordenen, tellen en verdelen.

Laat ze maar bewegen en spelen. En laat ze nog maar even dromen.

Hoe beter de verbinding van het kind met zijn lijf en motoriek, hoe beter de stappen daarna zullen gaan.

Als ouder wilt u misschien dat uw kind zo snel mogelijk vooruitgaat. Wij geloven dat een kind juist de tijd moet krijgen. Alles wat het nu overslaat en niet goed afrondt, mist het in de volgende stappen van de ontwikkeling.

Iets wat je nu overslaat, moet je vroeg of laat inhalen. En dat gaat een stuk lastiger, dan toen je er juist rijp voor was.

Daarom willen wij niet dat kinderen die nog niet klaar zijn met bewegen en spelen, al in groep 3 terechtkomen. Daar gaan ze rekenen en schrijven, ze zitten iets vaker stil. Een kind dat er nog niet aan toe is, wordt ongelukkig in groep 3.

Wij zijn er dus van overtuigd dat kinderen allerlei ontwikkelingen moeten doormaken: motorisch, sociaal, intellectueel, in persoonlijkheid en in relatie met de leraar.



Onderwijs is veel meer dan rekenen, lezen en schrijven

We zien te vaak dat kinderen vooral intellectueel worden uitgedaagd. Uit onderzoeken weten we dat op 95% van alle scholen op de wereld de vakken rekenen en taal bovenaan staan met veruit de meeste uren. Daarbij doen ze nog een beetje sport en eventueel nog iets creatiefs.

Wij vinden dat te eenzijdig.

Een kind is meer dan zijn cognitieve intelligentie. Een kind is ook beweeglijk, het speelt en maakt, ontwikkelt een rol in een groep, bouwt relaties met vriendjes en de juf of meester.

Wij vinden dat alle vakken gelijkwaardig zijn.

‘Maar leren jullie kinderen dan wel goed rekenen, lezen en schrijven?’, wordt ons vaak gevraagd.

Ja, natuurlijk.

Deze vaardigheden zijn nodig om je weg te vinden in de samenleving. Op een zeker moment moet je ze gewoon onder de knie hebben.

Maar als je een baan gaat zoeken, wordt niet gevraagd: ‘Kun je rekenen en schrijven?’

Er wordt gevraagd: kun je in teams werken, ben je initiatiefrijk, creatief, sociaal, zelfstandig, kun je jezelf ontwikkelen, ben je flexibel - noem maar op.

En dit zijn nu precies de eigenschappen en vaardigheden die wij in onze kinderen ontwikkelen!

Nu we toch even onze bescheidenheid hebben losgelaten...

We horen dit ook bij de middelbare scholen waar onze kinderen naartoe gaan: “Kinderen van de Vrije School willen blijven leren”.

Ze willen altijd nog iets meer weten, ze blijven geïnteresseerd en gemotiveerd. En dat doen ze niet om een goed punt te halen. Ze willen verder komen, ze zoeken naar inhoud en achtergronden.

Waarom onze kinderen zo gretig zijn om te leren?

Op de Vrije School werken onderwijzers, geen docenten. Het verschil is: een docent legt een pakket informatie op het tafeltje van een kind neer.



Een onderwijzer probeert het enthousiasme van het kind te wekken.

Iedereen weet: als je gepassioneerd bent over iets, is het geen moeite om er snel veel vanaf te weten. Heb je die interesse niet, dan blijft het niet hangen.

Onderwijs gaat dus niet over het aanbieden van kennis, want dan weet je nooit of er iets binnenkomt.

Het gaat erom de interesse in een onderwerp te wekken.

Het gaat om het bijzondere moment tussen onderwijzer en leerling, waarop ze samen het vuurtje van de nieuwsgierigheid aanwakkeren. En het moment dat dit gebeurt, herkent iedereen.

Op dat moment breekt het enthousiasme door en gaat een kind stralen. Het staat dan helemaal open om te leren.



Onze leraren wakkeren het vuur aan

Dit is dus de opdracht die onze leraren hebben: het enthousiasme doen oplaaien. Of het nu gaat om de natuur, rekenen, een mythologisch verhaal of een toneelstuk.

Als het vuur brandt, gaat een kind op een ontdekkingstocht door de wereld van kennis en vaardigheden.

De band tussen de leraar en de leerling is hierbij heel belangrijk.

Daarom gaan de leraren bij ons vaak zes jaar met dezelfde klas mee. Al lukt dit helaas niet altijd.

Een leraar wordt voor de klas een autoriteit, een deskundige persoonlijkheid. Tenminste, wanneer de leraar in woord en daad oprecht is. Zo proberen wij juffen en meesters te zijn, waar kinderen op kunnen rekenen en die ze kunnen vertrouwen.

We waren gebleven bij groep 3.

Als kinderen daar terechtkomen op het moment dat ze er klaar voor zijn, dan gaat er een wereld voor ze open...

Kijk om je heen, al die letters en woorden, en jij kunt ze lezen!

Vanaf groep 3 starten we de dag met het zogenaamde periodeonderwijs: drie tot vier weken hebben we de eerste twee uren van de ochtend bijvoorbeeld alleen nieuwe rekenstof. Dan kan er een periode volgen met taal. In latere klassen zijn we bijvoorbeeld een periode bezig met geschiedenis of dierkunde.

In het periodeonderwijs wordt dus steeds nieuwe ontwikkelingsstof (kennis en/of vaardigheden) aangeboden. Er is aandacht voor waarnemen, verbinden en komen tot begrip van de stof. Dit is wezenlijk anders dan op andere scholen.

Na de pauze komen de oefenvakken. Zoals het rekenen, waarin we dingen blijven herhalen tot je ze in de vingers hebt.

Tafeltjes, schrijven en lezen moet je blijven herhalen om het te verankeren. Als dat is gebeurd, kun je gaan verbinden met andere vakgebieden. Je kunt het dan creatief gaan toepassen en verdiepen.

We geloven dat dit herhalen heel belangrijk is.

Kinderen hebben er trouwens ook gewoon lol in. Ze vinden het fijn om iets goed onder de knie te krijgen.

Er gebeurt ook iets interessants in die periodes. Je leert iets aan, bijvoorbeeld breuken. Dan leg je het een paar weken weg, laat het rusten en gaat er vervolgens weer mee aan de slag.

Een ouder kan zich dan zorgen maken: mijn kind is het helemaal vergeten!

Toch blijkt dit wegzakken van informatie heel goed. Zodra je het nu weer ophaalt en opnieuw herinnert, zie je het vanuit een andere context, waardoor je het vaak beter begrijpt en het een laag dieper komt.

Het vergeten en weer terug ophalen, is daarom net zo belangrijk als het onthouden.



Elke stap juichen we toe – het kind groeit naar ongekennde hoogte

De vraag is altijd: welke stap kan een kind maken, zodat het vandaag iets heeft geleerd, wat het gisteren nog niet kon. Dat zijn soms een tijd lang kleine stapjes, op andere moment zie je ze met reuzensprongen vooruit gaan.

Bij elk kind gaat deze ontwikkeling anders, en die ruimte geven we.

Het onderwijs van de Vrije School, van groep 1 tot en met 8, past dus bij de fase waar een kind op dat moment doorheen gaat.

Als je naar groep 4 gaat, hoor je weer andere verhalen dan in groep 3. We laten de sprookjes achter ons en gaan naar de fabels, bijvoorbeeld van de vos en de raaf.

Die fabels gaan over dieren met menselijke eigenschappen. Zoals de haas die denkt dat hij zo snel kan lopen dat hij de schildpad kan verslaan. Maar de schildpad is hem te slim af.

Het intellectuele van de kinderen begint in deze fase op een natuurlijke manier te ontwaken. Ze willen het gaan ontwikkelen. En daarmee verandert ook hun wereld.

Ze ontdekken in zichzelf en elkaar menselijke eigenschappen als jaloezie, begeerte, afgunst, beter willen zijn dan een ander. Fabels behandelen deze menselijke eigenschappen; ze spelen zich af op het scherpst van de snede. En het kind herkent dat en ziet het bij klasgenoten.

We vertellen natuurlijk niet alleen verhalen. Het tellen en rekenen gaat in groep 4 onverminderd voort. De kleuters tellen tot 10, in groep 3 gaan we naar 100, groep 4 tot 1000. Ze gaan optellen, aftrekken, delen en vermenigvuldigen.

Het lezen, schrijven en rekenen gaat ook weer voor een groot deel vanuit de verhalen.

We gebruiken dan ook weinig boeken.

Wel leesboeken natuurlijk, maar de nieuwe lesstof komt niet uit schoolboeken. Die ontwikkelen we zelf; we maken onze eigen lesstof.

Daar komt de naam Vrije School ook min of meer vandaan. De leraar heeft de vrijheid om zijn eigen lessen te ontwikkelen.

En de kinderen maken hun eigen boeken.

Dat zijn de schriften waarin ze schrijven, rekenen en tekenen. Die maken ze mooi. Het worden prachtige verslagen. Werkjes om te bewaren.



Kunstzinnig onderwijs

We besteden veel aandacht aan kunstzinnige en creatieve vakken. We schilderen en handwerken, we vormtekenen en boetseren, we gaan hout bewerken en houden de moestuin bij, we zingen en maken muziek.

We ontwikkelen allerlei vaardigheden, omdat het van een kind een completer mens maakt. En ieder kind ontdekt daarin zijn eigen talenten.

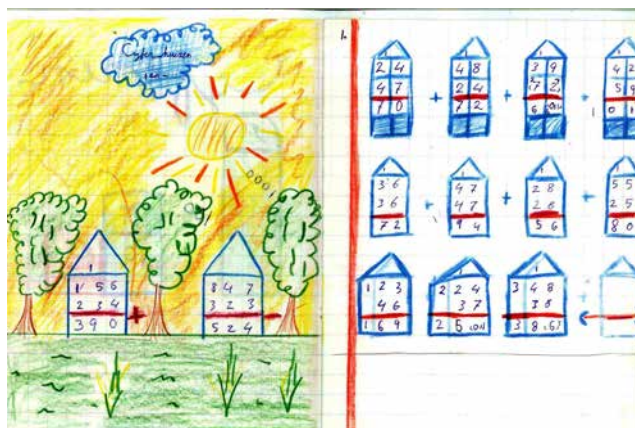
In die kunstzinnige vaardigheden verwerken we weer wat we geleerd hebben. Zo verinnerlijken we de leerstof en maken er met onze handen iets moois van, iets waar we trots op kunnen zijn.

Groep 5 is heel bijzonder - de meesters en juffen kunnen dan op en top leraar zijn

Kinderen hebben als het goed is een gevoel voor autoriteit ontwikkeld. Kinderen zien de leraar in deze fase als een autoriteit, als iemand die alles kan. Ze kunnen mooi tekenen, mooi zingen en heel goed rekenen.

Op dat moment vertellen we over het oude testament. Niet uit oogpunt van godsdienst; het gaat om een oerverhaal waar onze cultuur voor een deel op is gebaseerd.

Dat is het verhaal van het volk van Israël dat door de barre omstandigheden steeds meer een eenheid wordt. Het gaat over mensen die een weg afleggen om samen te leren.



Dat past heel goed bij de ontwikkeling waar de kinderen in zitten.

Zij ervaren voor het eerst in hun leven de kracht van een groep. Wat je moet doen om de eenheid te bewaren en samen tot prestaties te komen. Een goede groep is een prachtige plek om snel te leren en vertrouwen en veiligheid te vinden.

Onze leraren werken voortdurend aan een goede groepsgeest.

Zonder gezonde groepsgeest staan kinderen los van elkaar. Ze kunnen niet samenwerken. Ze kunnen bijvoorbeeld zelfs geen kring maken. Dan is er een hoop werk te verrichten, om er een eenheid van te maken.

Een groep die samen is, biedt een veilige omgeving waarin kinderen samen kunnen leren. Een hechte groep gaat veel sneller vooruit. Ze groeien met elkaar, ze groeien aan elkaar.

Het is ook heel belangrijk om een sterke groep te hebben, omdat in groep 6 alles verandert...

Zo rond het tiende jaar steekt het "Ik" weer de kop op. Dat hebben we voor het eerst gezien als kinderen twee en een half zijn: ik ben twee en ik zeg nee. Met tien gebeurt dit weer. En er gebeurt nog iets wonderlijks...

Groep 6 is een spannend jaar.

Elke onderwijzer zal dat bevestigen. Kinderen stappen dan uit hun droomwereld. Ze laten de veiligheid achter zich. Ze draaien zich om en kijken vooruit, de wereld in.

Helemaal alleen zetten ze een stap naar voren. Ze gaan veel bewuster om zich heen kijken.

Veel van wat wij op de Vrije School doen, heeft te maken met dit moment. Tot hier heb je je lichaam leren kennen en ben je erin gegroeid. Je hebt leren rekenen, schrijven en lezen en je allerlei nieuwe vaardigheden eigengemaakt. En alles was veilig, alles was goed.

Maar op het moment dat ze zich omdraaien, worden kinderen onzeker.

Ze kijken dan naar zichzelf en vragen zich bijvoorbeeld af of ze het wel allemaal goed genoeg kunnen. En is mijn beste vriendje nog wel mijn beste vriendje? Zijn mijn ouders wel mijn échte ouders? Kinderen worden soms bang: er ligt een krokodil onder mijn bed!

Kortom: de vanzelfsprekende veiligheid is weg.

Als het goed is, hebben ze in de jaren ervoor een basis gelegd, waarop ze nu kunnen terugvallen. Daarmee kunnen ze de twijfels en het gebrek aan veiligheid aan.

Als het goed is... Maar helaas niet altijd. Voor sommige kinderen is dit een erg lastige periode. Dus gaan ze op zoek naar een nieuw evenwicht.

En dat vinden we in de leerstof, in de vaardigheden die geoefend worden en zeker ook in de kunstzinnige vakken, in sport en beweging.



De wereld breekt – en wij breken mee

Groep 6 is ook het moment dat de breuken in het rekenonderwijs komen. Die breuken zijn letterlijk wat er in een kind gebeurt: hun wereld breekt uit elkaar.

Tot groep 3 is alles ingebed in die mooie droomwereld, waarin alles een eenheid is. Waarin de hele wereld leeft en de natuur verbonden is met beelden en verhalen.

Een kind van tien ziet dat niet meer. Die gaat kijken naar wat er feitelijk gebeurt. Daarom gaan we aan de slag met de plant- en dierkunde.

Ook komt nu de aardrijkskunde. En dat begint bij de plek waar we wonen en leven: in Helmond.

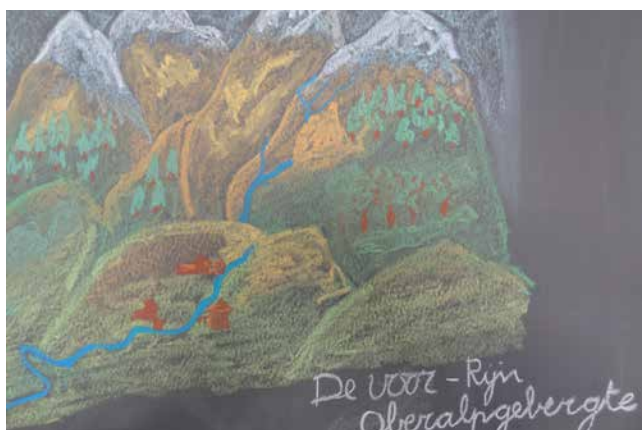


Hoe ziet de wereld om ons heen eruit? We beginnen dan vaak met Binderen, het natuurgebied vlak bij onze school. Dit is een van de mooiste plekjes van Helmond.

Of we bespreken waar kinderen wonen en volgen hun weg naar de school. Dan kun je voor het eerst naar een plattegrond gaan kijken.

Later speuren we door de provincie Noord-Brabant. Dan door Nederland. We gaan naar de rivieren, de meren en de zee. We kijken naar de geschiedenis van onze plek in de wereld.

En we vertellen verhalen uit de Germaanse mythologie, zoals de verhalen van Thor en Odin. Alle Germaanse, Noorse en IJslandse goden komen op de Vrije School voorbij.



In deze verhalen gaat het over goden die voortdurend met elkaar en met reuzen aan het vechten zijn. Ze gaan over de strijd tussen het geestelijke en het aardse. Reuzenkrachten zijn de lichamelijke krachten. Thor is de god die de Reus doodt. Hij is het IK dat meester is over het lichaam.

Dit is letterlijk de strijd die kinderen in groep 6 in hun leven voeren.

Het zijn heerlijke verhalen, want kinderen herkennen wat er gebeurt.

Ze gaan vanaf groep 6 ook zelf op zoek in de wereld: in de natuur, in boeken, op het internet. In spreekbeurten vertellen ze over wat ze ontdekken. Ze leren over de geschiedenis, over landschappen, over de plek van de mens in de wereld.

De verhalen waren tot groep 6 mythologisch, zoals de sprookjes, fabels en Germaanse verhalen. We gaan nu langzaam maar zeker naar de werkelijke geschiedenis.



Groep 7 – de werkelijkheid ontvouwt zich

We vertellen nu het verhaal van de mensheid, vanuit de oudste culturen die we kennen. We beginnen in het oude India, waar mensen in een paradijselijke wereld leefden. Je kon altijd voedsel vinden in de natuur en alles was goed.

Dit heeft een parallel met de belevingswereld waar de kinderen vandaan komen.

Dan gaan we naar de oude Perzen. Die leefden op een hoogvlakte, waar het in de winter steenkoud was en in de zomer bloedheet. Om aan eten te komen, ontwikkelden ze de landbouw.

Vervolgens gaan we naar Mesopotamië en Egypte. Dan komen we uit bij de Griekse mythologie. En deze gaat weer over in de Griekse geschiedenis.



Het kind staat met zijn gezicht naar de wereld - het is open en ontvankelijk

In groep 7, na de omslag, zie je een harmonieus kind. De motoriek is klaar, het intellect staat volledig open – het kind is fysiek en innerlijk in evenwicht. Dit past heel goed bij de afbeeldingen van de Grieken. Bijvoorbeeld de fysiek harmonieuze mens die een discus werpt.

Dan worden de kinderen twaalf. De armen en benen beginnen zich snel te ontwikkelen. Ze struikelen over hun eigen voeten. Ze worden onhandig, raken de controle over hun lichaam weer even kwijt. Onder het oppervlak borrelen langzaam de hormonen op.

We zijn nu in groep 8, de laatste klas...

Na de harmonie, worden ze ruw in de strijd geworpen.

We vertellen ze in deze periode over de Romeinen. Een cultuur van verovering en strijd. Maar die ook maatschappelijke structuren en aardse wetten heeft opgeleverd.

In de laatste jaren leren kinderen over meetkunde, natuurkunde, klimaten, procenten, rente, mineralogie.

Kortom: het wordt steeds aardser.

De volgende stap zou zijn om te vertellen over de ontdekkingsreizen: de mens gaat de wereld verkennen!

Dat is wat de kinderen dan ook gaan doen. Maar helaas hebben we ze maar tot twaalf jaar. Het liefst zouden we ze een of twee jaar langer bij ons houden, om de eerste veertien jaar af te maken. Het schoolsysteem zit tegenwoordig echter anders in elkaar.



En zo zagen we de kinderen in die acht jaren door hun schooltijd gaan:

Tot groep 3 - de wereld is goed

Tot groep 6 - de wereld is mooi

Vanaf de pubertijd - de wereld is waar

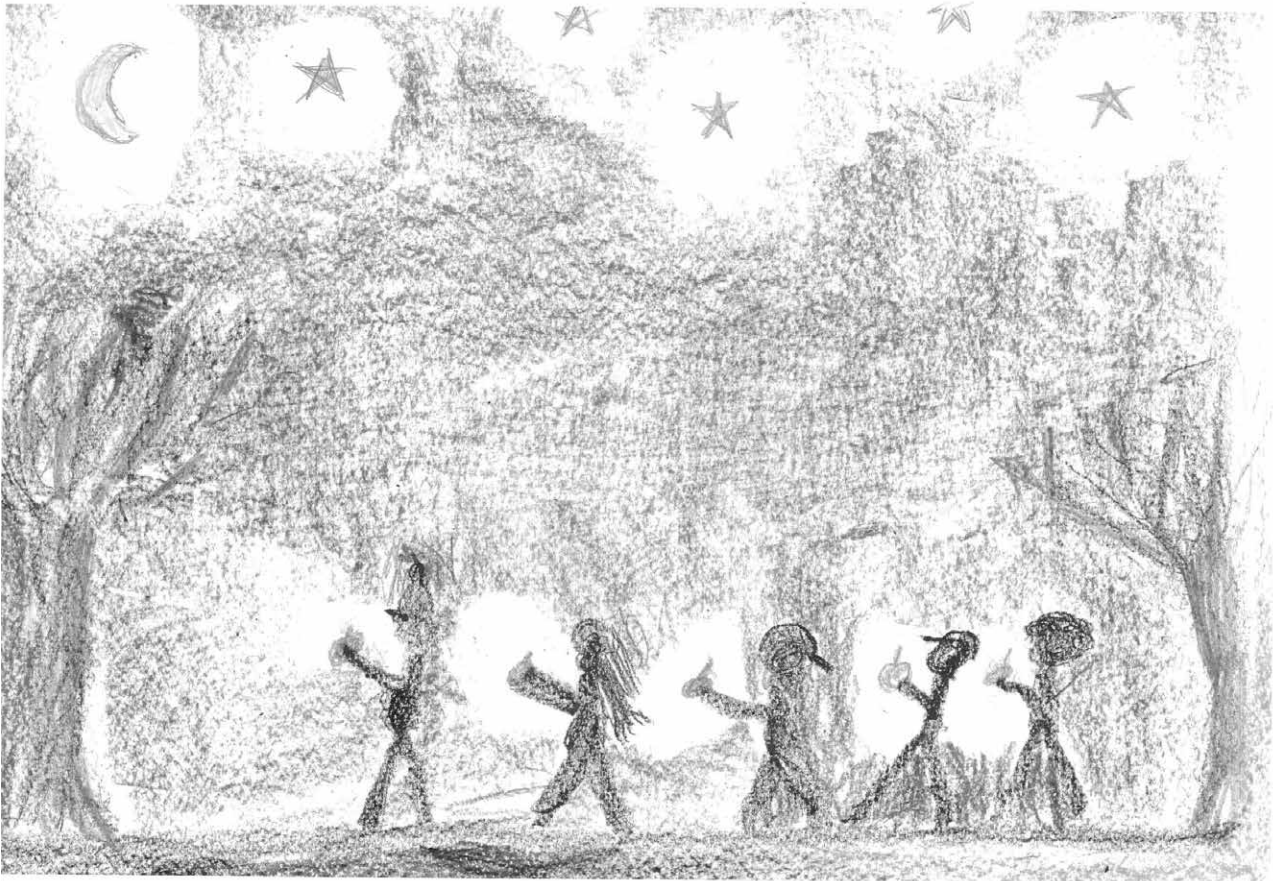
En dan vliegen ze uit.

Op onderzoek uit, naar de middelbare school. Het is een verbeten zoektocht naar de waarheid.

Ze stellen alles ter discussie en willen goede argumenten van de volwassenen horen. Ze trekken alles in twijfel: de mensen, ideeën, afspraken, ouders, de samenleving. Niets is heilig in de zoektocht naar de waarheid.

Ze móeten het weten: wat is waar?

Met die vraag zien wij onze kinderen na acht mooie jaren vertrekken...



We hebben eerbied voor het leven

We hebben eerbied voor wat we belangrijk vinden. De mens, de natuur, de ontwikkeling, het leven. Dat zie je aan de manier waarop we met de natuur omgaan en die in de klas brengen.

In de herfst verzamelen we bladeren, eikels en takjes en maken hier een mooi herfsttafereel van. We nemen er de tijd voor. Het moet er mooi uitzien. De schalen krijgen een voorname plaats in de klas.



Je ziet het aan de manier waarop we onze feesten vieren. Die maken we zo belangrijk dat kinderen er vanzelf met respect mee omgaan. En wij kunnen dit alleen, omdat we zelf met deze verwondering naar de dingen kijken.

Dit is voor ouders soms wel even wennen.

Bijvoorbeeld bij het Michaëls feest. We lopen door het bos en zingen liedjes. Plotseling staan we stil. We zien een oud vrouwtje bij de bosrand zitten.

Een voor een roept ze de kinderen bij zich. Ze strekt haar hand uit en behoedzaam legt ze een appel met een rood doekje in de hand van het kind. Het is stil in het bos. Het appeltje glimt in de herfstzon.

Uiteindelijk vinden de meeste ouders op de Vrije School deze feesten heel fijn. Ze zien dat hun kinderen onderdeel zijn van een ritueel, dat ze in stilte en rust ondergaan. Ze zingen oude liederen met woorden die we niet veel meer horen.

Deze feesten zijn vredig en sereen. Andere zijn juist vrolijk en uitbundig.

De eerbied zit ook in het onderwijs.

Leraren hoeven het vaak niets eens te zeggen, ze laten het merken.
Wat we nu gaan leren is zó belangrijk, dit wordt een bijzondere dag!

Bijvoorbeeld op zomaar een dag in groep 6. De kinderen gaan leren dat een getal dat tot nu ondeelbaar was, uiteen kan vallen in meerdere stukjes: breuken.

Er is maar één getal 1. Maar die 1 kun je in stukken breken en dan heb je twee helften. Natuurlijk weten de kinderen al lang dat je een taart in tweeën kan delen. Maar toch, op het moment dat die breuken officieel de klas in komen, verandert hun wereld voorgoed.



Maar we zijn ook kritisch...

Bij alles wat we doen, vragen we ons altijd af waaróm we het doen.

En dan kan het gebeuren dat we een feest niet meer vieren, omdat we eigenlijk niet goed kunnen beredeneren waarom we het wél zouden moeten doen.

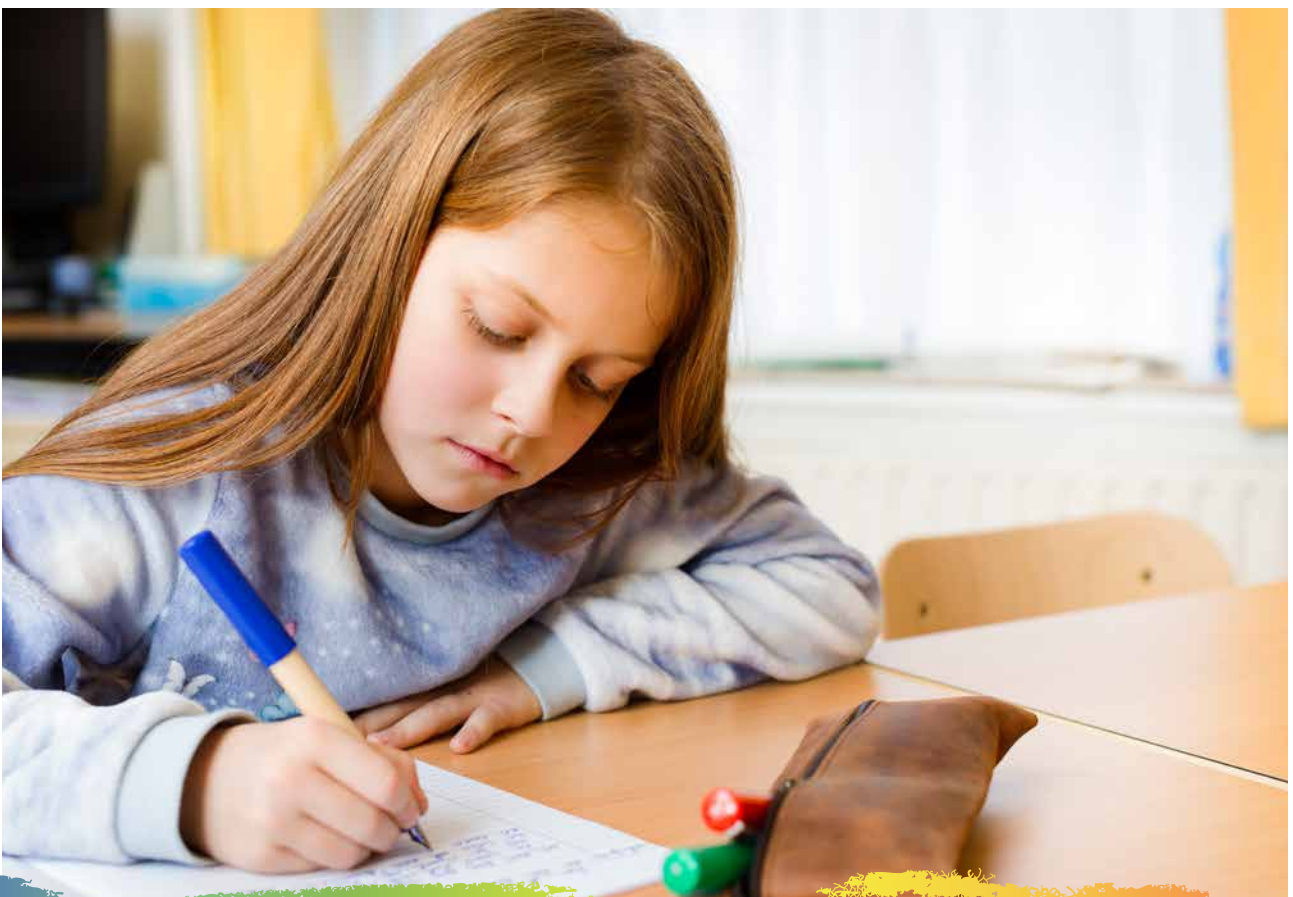
Respect voor kinderen en ouders is voor ons van levensbelang.

We hebben respect voor wie iemand is. Iedereen mag zijn wie die is. Maar dat wil niet zeggen dat je moet blijven wie je bent. Juist niet; we willen ons ontwikkelen!

Maar we zijn allemaal anders en daar is ruimte voor.

Ook zijn we ervan overtuigd dat er geen kinderen bestaan die niet willen leren. Natuurlijk zijn er kinderen die er veel moeite mee hebben. Het kan lastig zijn en moeilijk, maar we zorgen dat alle kinderen stapjes maken.

De kunst is dat kinderen het vertrouwen krijgen dat ze iets kunnen leren, ook als je het nu nog niet kunt.



Maar waarom heet het nu eigenlijk “Vrije School”?

Als u dit leest, bent u een heel eind gekomen in dit e-book. Bijna tot het einde.

We hopen dat we u niet hebben teleurgesteld.

Misschien heeft u nog die ene vraag, die zovelen hebben: waarom heet onze school, de Vrije School?

In elk geval niet omdat we volledig vrij zijn en de kinderen kunnen doen en laten wat ze willen...

Maar waarom dan wél?

We doorlopen met kinderen een ontwikkeling, in eerste instantie is die fysiek: bewegen. Later gaat het over het gevoelsleven: beleven, enthousiast worden, je verwonderen, teleurgesteld zijn dat het je nog niet lukt – dit gaat allemaal over gevoel.

Het bewuste logische denken, komt later pas. Snappen hoe de regels van grammatica werken, komt in de loop van groep 8. Pas dan gaan ze het écht begrijpen. In de puberteit wordt het denken een op zichzelf staande, innerlijke activiteit.

Deze ontwikkelingen willen we op de juiste momenten voeden. Op het juiste moment, het juiste aanbieden. En daarin hebben onze juffen en meesters de vrijheid.

Uiteraard gebruiken we hierbij onze kennis van de pedagogische en psychologische ontwikkeling van het kind.

De leraar heeft dus de vrijheid het juiste te doen voor een kind en voor de groep. Daarbij is er de vrijheid om zelf de lesstof te maken.

Wat heeft 100 jaar Vrije School-onderwijs voor Nederland betekend?

Wij zeggen altijd: wij leren met hoofd, hart en handen.

De kleuters gebruiken hierbij vooral hun handen. Op de lagere school komt het hart, het gevoel en de beleving daarbij. En op de middelbare school spreken we meer het hoofd aan.

Het is natuurlijk geen strikte scheiding, we nemen ze alle drie altijd mee. Maar het zijn wel begrippen die ons vertellen waar het accent in een bepaalde periode ligt.

Je ziet dat andere scholen deze termen overnemen en ze gaan toepassen. Bijvoorbeeld met het bewegend rekenen, dat nu in het regulier onderwijs doordringt. Daar zijn we wel trots op.



Zo, dat was het voor nu...

We hebben ons verhaal verteld. En nu zijn wij benieuwd naar u!

Wat zoekt u in het onderwijs voor uw kind? Welke taak ziet u voor de leraren van de basisschool? Welke sfeer spreekt u aan? Hoe kijkt u naar de ontwikkeling van kinderen?

Hopelijk kunnen we daar eens over doorpraten.

Rest ons nog één vraag. Wilt u een kijkje nemen op onze school?

Onze schoolleider ontvangt u met alle plezier om uw vragen te beantwoorden.

We hopen u snel te zien op de Vrije School Peelland!

